Mājas Draugs

5. GADS APRĪLIS, 1954 4./48./NR.

Gustavs Dorē - Pie krusta

PACIFIC LUTHERAN
THEOLOGICAL SEMINARY
THE LIBRARY

MĀC. OSVALDS GULBIS

Lielā diena

DIENAS nāk un dienas iet. Viena iepriecina, otra skumdina, vienu gribam atcerēties, otra atgādina sevi pati un trešās pēdas vējš jau aizvilcis, pirms vēl tā aizgājusi. Bet tikai vienu dienu mēs saucam par Lieldienu.

Fausts nav vienīgais, kam šķiet, "no vārda varot būtni izburtot." Ja tā, tad Kristus augšāmcelšanās dienai lielas dienas vārdu dodami, mūsu senči sevi zīmīgi raksturojuši. Par lielu šo dienu var saukt tikai tas, kam "dārga debess", gaismas alcējs, patiesības meklētājs, dzīves svētuma atskārtējs - debess cilvēks.

Zemes cilvēkam šī diena nav liela. Tā izjauc viņa nodomus, sagāž viņa hipotezes un prasa ticēt tam, kam viņš nav ticēt spējīgs. Gaismai radīts, viņš gaismu nīst, par vienu, un, protams, tikai par savu dzīvību domādams, bez mazākajiem sirdsapziņas pārmetumiem viņš gatavs samīt tūkstošas, un patiesības vārdu izdzirdis, viņš brīnas: Kas tas ir? - Zemes cilvēkam nav Lieldienas.

Turpretī debess cilvēks gavilē: "Kur, nāve, tava uzvara? Kur, nāve, tavs dzelonis? ... Bet paldies Dievam, kas mums devis uzvaru caur mūsu Kungu Jēzu Kristu." (1. Kor. 15). Kristus ir viņa gaisma. Kristus ir viņa patiesība. Kristus - viņa dzīvība. - Kristus ir augšāmcēlies. Kristus ir uzvarējis. Kristus uzvara ir arī viņa uzvara.

Bet Kristus uzvara nāk ar gaidīšanu. Tā nāk lēni, kā ievainots karavīrs. Kristus uzvaras karogs plīvo visskaudrāko ciešanu vējos. Lieldienas saule aust aiz Golgatas kalna, kad "gans sasists un ganāmpulks izklīdināts." Un Dievs to pieļauj. Dievs klusē. - Gaismu apsmej, nozākā, ērkšķiem vainago, un gaismas Dievs - klusē. Patiesību piesit krustā, bet patiesības Valdnieks, Dievs klusē. Tā beidzot pienāk brīdis, kad skumjākais gājiens visā cilvēces vēsturē ir nonācis kapsētā. Nesēju rokas trīc, viņu ceļi ļodzas: viņi gulda kapā dzīvību. Bet Dievs, dzīvība pati - klusē. Taču, kad viss šķiet beigts, kad cilvēka padoms tālāk nesniedzas, kad cilvēka lūpas čukst: "Un mēs cerējām..." - tad Dievs saka savu vārdu. Ar austošas saules staru Viņa eņģelis nonāk no debesīm, paceļ smago kapa akmeni kā pērnā rudens lapu no pirmā pavasara zieda, un, ieraudzījis izbījušos sievu platās acis, pavēstī: "Tas, ko jūs meklejat, nav šeit. Viņš ir augšāmcēlies!"

"Viņš dzīvo, mūsu patvērums,
Viņš mūs vairs neatstās..."

Bet tas ir tik sen. To pieredzēja Marija Magdalēna un otrā Marija. To pieredzēja Pēteris un Jānis, Viņa mācekļi. Mēs - - vairs nepieredzam. Dievs klusē, jau sen... Kāpēc Viņš savu vārdu nesaka arī tagad? Kāpēc Viņš savu eņģeli nesūta arī pie tevis un manis? Vai mēs pēc gaismas nealkstam? Vai mums nav "debess dārga"? Vai mūsu krusts nav diezgan smags? Vai vēl nav diezgan krusta nesēju? Vai vēl nav diezgan kapu rakts? Vai vēl nav diezgan akmeņu, ko nespējam vairs novelt?

Jā, katram krusta nesējam un gaismas alcējam, diemžēl, Lieldienas saule neaust.

Lielajā piektdienā trīs vīri nes katrs savu krustu, - nav vienam lielāks, otram mazāks - visiem vienāds. Tie iet vienu ceļu - uz Golgatu; un Golgatas ceļš ir vienlīdz smags visiem, - nav vienam vieglāks, otram smagāks. Diena ir tumša. Ceļš - tuksnešains un ļaudis ceļmalā - kā nokaltuši koki, ne viena zaļa zariņa, ne viena drosmīga, līdz nāvei uzticīga drauga. Tikai šur un tur pa retam ziediņam - pa retai nopūtai, pa retai asarai, pa retam līdzjūtības čukstam. Pasaule viņus mērojusi ar vienu mēru. Pasaules acīs viņi visi ir noziedznieki. Bet sirds ir katram sava.

Tur ir viens - pār pārim pieliets naida kauss, ik soli sper, ik līst pār malām. Ak, ja viņš tikai varētu! Viņš maksātu tai pašā valūtā. Viņš mērotu ar to pašu mēru, un vēl ar uzviju, ar kaudzi - ar augļu augļiem, uz bērnu bērniem, - par katru pātagas cirtienu, par katru zaimu vārdu, par katru sāpju ceļa pēdu. Lai jūt, lai zin, kā sāp! Viņš iet, bet viņa sirds - viens vienīgs melna naida kauss.

Tur ir otrs. Zvērs, cilpā sakļerts, svaidās, lokās, smilkst. Tā viņš ir svaidījies un, ceļos krizdams, taisnojies un lūdzies - kad tika saņemts, apsūdzēts. Viņš cerēja: varbūt... Varbūt vēl šoreiz izraušos. Bet velti! Cilpa savilkās tikai ciešāk. Viņš nogura un - padevās. Un tagad, krusta ceļu ejot, gluži piekusis, viņš zin, ka viņam glābiņa vairs nav. Un tā, kā izspārdītā ugunskurā viena pagale, tā viņa sirdī gruzd vairs viena doma, un viņas vārds ir - bailes. Atdarīt? Ar to pašu mēru atmērot? Nē, nē! Viņš nejūtas bez vainas. Viņš sodu pelnījis. Bet ja viņš varētu, ai, ja viņš tikai varētu, viņš bēgtu - pār jūrām un pār tuksnešiem, kamēr vien pietiek spēka, - kaut kur, vienalga kur, ja tikai neaizsniedz vairs soļa roka...

Un tur ir trešais. Varēja bēgt. Viņam tas bija iespējams. Vajadzēja tikai paiet pāris soļus sāņus, palaist izsalkušo vilku baru garām un - mierīgi turpināt savu ceļu. Neko ļaunu taču Viņš nebija nodarījis. Gluži otrādi. Divi tūkstoš labākie no labajiem divi tūkstoš gados nav varējuši tik daudz laba padarīt, cik viņš viens pats. Kurš Viņam būtu varējis ko pārmest? Piesardzība vēl nav bēgšana. Tikai pāris soļus sāņus... Viņš taču pazina savus pretiniekus. Viņam nebija sveša viņu vilku daba (Mt. 7,15). Bet Viņš nostājās pašā ceļa vidū un sacīja: "Es tas esmu." - Viņš bija palīdzējis daudziem, daudziem. Vai tiešām Viņš nevarēja palīdzēt arī pats sev? Viņam pietika teikt vienu vārdu, un vētra norima. Vai tiešām Viņam nebija tā vārda, ar kuru apsaukt izsmējēju pūli? Un ja pat Viņa mācekļiem, tā šķiet, bij iespējams likt uguns lietum līt, vai Viņam tas bija liegts? Samārija Viņu neuzņēma. Jeruzaleme Viņu piesita krustā. Samāriju Viņš saudzēja. Vai tiešām Viņam vajadzēja saudzēt arī Jeruzalemi? - Ceļinieks un maldu ugunis viņa ceļā. Ceļinieks, kas ļāvies maldināties. Katrs cilvēks. Bet Viņš neļāvās. Viņš gāja savu ceļu un nogāja līdz galam. "Cilvēka Dēls nav nācis cilvēku dvēseles nomaitāt, bet pestīt." (Lūkas ev. 9,56). Un tāpēc pat pie krusta Viņš vēl lūdz: "Tēvs, piedod tiem..."

Trīs vīri krusta ceļā. Bet katram citāda sirds. Un Dievs - ir

rakstīts - uzlūko sirdi. Skaidrai, ticīgai, līdz nāvei uzticīgai sirdij Viņš dāvā Lieldienas rītu.

Vai mums ir tāda sirds? Vai kādreiz būs? Vai kādreiz varēsim tā ticēt, sevi aizliegt, savam Debess Tēvam padoties?

Mēs neesam bez vainas, un mums nav skaidras sirds.

Bet - Dieva brīnums svēts! - caur Kristu Lielās dienas rīts tiek dāvāts arī mums, ikvienam, grēciniekam. Ne Marijai Magdalēnai, ne Pēterim, ne Jānim, - nezināmam, agrāk nekur nepieminētam, tikai krusta ceļā, tikai pār nāves slieksni kāpjot sastaptam pazudušam un pazudinātam grēciniekam Kristus saka: "Patiesi, es tev saku: Šodien tu būsi ar mani paradīzē." Kāpēc? Vai tiešām te pie krusta beidzot bija notikusi brīnišķīgā metamorfoza: vienā mirklī piedzimis jauns cilvēks, ar jaunu sirdi, jaunām domām? Ai, nē! Tas bija tas pats vecais cilvēks, tā pati vecā sirds. Bet kaut kas ar viņa sirdi tomēr bija noticis. Jēzus vārdi: "Tēvs, piedod tiem, tie nezina, ko dara," man šķiet, bija aizkāruši viņa sirdī kādu stīgu, kuŗai sen neviens vairs nebija pieskāries. Pazudušais dēls bija pēkšņi atcerējies savu Tēvu. Pazudušais dēls pie krusta! Pēkšņi viņš bija sapratis: vainīgs! - bet ne tikai pret zemi, arī pret debesīm. Par zemi viņš bija domājis bieži - par cilvēkiem, par tā saukto sabiedrības spriedumu, par tiesas iestādēm, bet par Dievu nē. Un kad nu drebošiem, nāves agonijā asiņojošiem pirkstiem bija nolikta galdā pēdējā zemes parāda ārtava, ar šaušmām viņam bija jājautā: Bet cik es esmu parādā Dievam? - Tik daudz! Tik daudz! - Labais, kas palicis nedarīts. Ļaunais, kas padarīts. To viņš samaksāt nespēja. Viņš nē. Bet kuŗš tad? Kuŗš? Kuŗš varētu, kuŗš gribētu viņa parādu samaksāt? Laikam gan neviens. Bet vismaz kādu labu vārdu bilst? - Ausīs viņam vēl skanēja Jēzus vārdi: "Tēvs, piedod tiem... Tēvs..." Un pēkšņi viņš zināja. Tas, kas bija aizlūdzis par saviem zaimotājiem, varēja aizlūgt arī par viņu, un viņa lūpas runāja vārdus, ko sirds lika: "Jēzu, piemini mani, kad tu nāksi savā valstībā..." - Brīdī, kad nāves tumšie ūdeņi jau sakļaujas pār viņa galvu, viņš jūt: kāda roka viņu satver. Viņš negrimst. Viņš iet, roku rokā - par nāves ūdeņiem uz citu, jaunu krastu. "Patiesi, es tev saku: Šodien tu būsi ar mani paradīzē."

Dieva dēls savu ceļu šeit zemes virsū nav staigājis viens. Viņam bija mācekļi. Viņš arī neaiziet viens. Un ja taisnie, izbījušies, klusē, tad Viņu apliecina grēcinieks. Grēciniekam aust Lieldienas rīts - jau Lielajā piektdienā.

Dienas nāk un dienas iet, un tā vien šķiet, mūs vairāk sāpina, kā iepriecē, un vairāk tumšo nāk, kā gaišo. Jā, daudzreiz jājautā: Vai gaišas dienas vispār ir? Būs daudzi, kuŗi teiks, ka - nav, vairs nav. Dievs neliekas par pasauli vairs zinis. Un cik Viņš kādreiz runājis, tik tagad klusē.

Bet nezin, vai tā ir. Ne Dievs mūs aizmirsis, mēs esam aizmirsuši Viņu. Bet viena balss mums Viņu atgādina arī mūsu dienās, mūsu dienu ciešanu ceļā, mūsu dienu Golgatas kalnā - tā ir Kristus balss. Papūlēsimies to sadzirdēt, atsauksimies! - un gaišais Lielās dienas rīts būs ausis arī mums, turpat Golgatas kalnā, Lielajā piektdienā.

MĀC. K. KRONIS

Dzīvības vara

PAVASARĪ visi dārzi ir skaisti. Zeme pati, no kuŗas esam mātes klēpī modināti dzīvībai un kuŗā pēc šīs dzīves ir mūsu dusas vieta, - zeme pati liekas atveŗamies izplatījumā kā milzīgs un brīnišķīgs zieds. Bet ne jau pirmais zaļums, cīnīdamies augšup caur pelēcīgo pērno kūlu un sākdams segt lauku un mežu kailumu, ne krāsu un skaņu neatdarināmā smalkā spēle pirmajās puķēs un svabadajos ūdeņos, nesalīdzināmi tālu pārspējot visu, kas cilvēkam ļauts varēt mākslu pasaulē, ne tas vien ielīksmo sirdi, bet tā ir dzīvības vara, kas izpaužas un dara mūs gaišus un priecīgus.

Neveicama ir dzīvība! Arī pār kapu velēnām dīgst zālīte! Arī sen sairušus un izbālušus pīšļus silda saule!

Skaists būs bijis arī dārzs, kas piederēja Jāzepam no Arimatijas. Būdams bagāts un ievērojams vīrs, viņš varēja atļauties savu īpašumu izdailot un kopt vairāk par dažu labu citu. Klusākajā stūrī, vistālāk no Jeruzalemes šauro ielu burzmas un trokšņiem bija klintī cirsts kaps, kuŗā viņš pats bija vēlējies gulēt reiz mūža miegu, kad dzīves darbi būs padarīti.

Nu viņš šo kapu bija atdevis Jēzum Kristum.

Sievas, kuŗas pēdējās palika zem krusta, savām rokām bija vēl arvien apklājušas savus saraudātos vaigus, mācekļi savām mulsumā un nelaimīgi ļāva krist gar sāniem, un citas savu bija veikušas: paceldamas pār Golgatu trīs krustus, paturēdamas naglas, āmuru vēzēdamas, kauliņus spēlēdamas un vandīdamas ar šķēpu pēc Jēzus rimušās sirds; Arimatijas Jāzepa rokām bija jābut tām, kas Pestītāju atsvabina no šīs dzīves krusta un jānoliek Viņa izmocītās miesas miera vietā, zemes vēsajā, labajā paēnā. Dzīvē nekad viņi abi netika bijuši kopā tik tuvu, ka varētu viens otru aizsniegt; no tālienes šis vīrs lielā labvēlībā bija sekojis ar savu uzmanību Nācarietim un klusi iesila lepnā sirds kā piesaulē pirmie atkūst augstākie pakalni, kad dzirdēja Kristus vēsti. Tagad nāvē cita neviena vairs nebija, kas guldītu kapā To, kas pulcināja tūkstošus, kas tā bija mīlēts kā neviens, kam bija sekots no tuksneša malas, cauri briestošām druvām, gar akmeni apsētiem smiltājiem un jūŗas viļņiem pāri līdz pat Ģetzemanei. Tikai personīgi nepazītais Arimatijas Jāzeps viens pats.

VOLDEMĀRS MEŽARAUPS

Torņi

KĀ BRĀZMAINAS MAŅAS APŅEM MANI,
KAD ESMU JAU GURUMAM PADEVIES.
VAI TAD TIE, VAI TAD TIE IR MŪŽĪBAS ZVANI,
KAS AICINA NĀVEI PRETOTIES?

ES CEĻOS UN EJU PUTEŅA NAKTĪ...
VĒL DVES'LE PĒC SKAIDRĪBAS ILGOJAS.
VĒL MIRDZOŠI CĒLI ŠAI PUTEŅA NAKTĪ
PRET DEBESĪM TORŅI ZILGOJAS.

Vai tāda vienmēr ir dzīve? Mēs esam tādi.

Kristus kaps laikam nav neviena nīsts. Viņu pašu, vēl šai saulē savu taku minot, gan reizēm nīda tikpat tumši un dziļi, cik bezgalīgi daudzkārt mīlēja. Viņa vārdu un krustu vēl tagad nīst un vajā. Bet kad, kapu atstājot, pār Arimatijas Jāzepu no pirmās Lielās piektas rieta debesīm pēc saules noiešanas izlija sarkanēju asiņainās šaltis, šis naids visā pilsētā, visā jūdu zemē šķita atplūdis tālu atpakaļ kā bēgumā jūŗa atkāpjas no krasta.

Bet nu jau vairs nevajadzēja nīst.

Mīlestība un sāpes vien palika ap Kristus kapu, plaukdamas krāšņāk par rozēm un lilijām, kuŗu agrīnie pumpuri vēl gaidīja savu atvēršanās laiku, un šī mīlestība un sāpes darīja skaistu arī šo dārza stūri, kas citādi bija pelēka un kaila klints, uz kuŗas, birdami kā neredzamas rokas sviesti mazi akmentiņi, klaudzēja tikai kaŗavīru sardzes cietie soļi. Īgni un negribīgi tos piesita šie smagās bruņās tērptie bargie vīri. Kaut viņu sirdis arī bija kļuvušas gandrīz līdzīgas saltai bruņu dzelzij, taču līdz ar daudziem, kas nebija vien varējuši sagaidīt šo kapu aizslēdzam ar lielu akmeni, arī viņiem kā šīs dienas mantojums apziņā palika tumšās bailes no minējumiem, ka šis kaps pats atvēršoties. Tādēļ viņi te bija likti. Skaistajā dārzā, kas tinās savās ēnās un smaršoja, gulēja bailes kā pērno lapu kaudzē saritinājusies salta čūska un likās, ka tā savu loku gribētu mest ap visu zemi, ap visu to cilvēku dzīvi, kuŗi savu mieru un drošību saskatīja apsargātā Jēzus kapā.

Saprotams, par šādām bērnišķīgām bailēm var pasmīnēt. Bet nesvētīgajam priekam, kāds nu bija tiem, kuŗi sagatavoja Lielo piektu, tās atņēma katru mirdzumu. Nāves ēna šai dārzā sniecās draudēt dzīvībai mēmā stingumā. Tik sargu šķēpu galos naktī mēness gaišums laistījās kā zilgani bāli zibeņi un dienu dega saules kvēle dzeltenā ugunī.

Un taču kā katru pavasari, arī toreiz, kad Pestītājs gulēja kapā, mūžīgā dzīvība atklājās daudzās zemes lietās ikvienam skatam, mirstīgā cilvēka sirds uztvēra tās plūsmu cauri radībai, ja vien pati nebija tik cieta, kā Jēzus kapakmens. Veidos mainīdamās, šī dzīvība atjaunojas un nāk pa sen zināmiem ceļiem ik gadus, ar katru augu un dzīvās radības un cilvēku paaudzi atkal un atkal no jauna; ziedu lapās, kas atveŗas kā dabas vislaimīgākais smaids, tā uzsmaida arī mums un ūdeņu guldzēšanā, kuŗu viļņi noskalo ziemas pēdējās pēdas, tā mums piesaka savu nebeidzamo draudzību. Nekas nav mitējies, nekas nav pagājis, aprakts, sairis, aizmirsts, beidzies, nīcis, - ir tikai atpūta ik pa brīžiem, bija tikai dusa zem sniega un ledus, un nīcības drūmajām ēnām. Kad laiki mainās uz jaunu, tad arī straumes zvana atmodu, un zaļā zāle un pirmie ziedi to apsveic. Mūžīgā dzīvība atveŗas zemes lietās, kad pavasaris nāk, no aizlaikiem cauri neskaitāmiem gadu tūkstošiem tā rit kā bezgalīga upe, kuŗas viļņi aiznes sev līdz arī nodzisušu spožumu un apklusušas skaņas un pīšļos sabirzušās pagātnes putekļus uz jaunu rītu, pretī kādai mūžīgai dienai, nezināmai, lielai, varenai gaismai.

Šim priekam mūsos būtu jābūt tikpat nemainīgam, kāds ir tā cēlonis. Jo cilvēks ir radīts priekam dzīvot un savu dzīvi pārvērst priekā. Bet rudens vējiem līdzi, kas smagi iekaras kailajos zaros, no kuriem atraisījušies un krituši ienākušies augļi, skan arvienu nopūtas, ko vārdos izteicis Salamana Mācītāja grāmatas autors: "Niecība vien, viss ir niecība..." Pesimisms mūsu apziņā sastindzis cietš un salts, un pelēcīgs kā tas klinšu gabals, ar ko aizsedza ieeju Kristus kapā: ka nāve ir tā, kas nāk dzīvības pēdās, katrā gadījumā bez izņēmuma, ka mēmais sastingums reiz pārņems visu, - un nīcība mūsu gara pasaulē nomāc mūžību.

Tavā krūzē uz galda var īsu brīdi uzziedēt pumpuru pilns, nolauzts zars, bet cik no tiem, pie kuŗu kapiem tu esi stāvējis, vai par tiem domājis, tālumā būdams, cik no tiem ir nākuši ārā, uz dzīvi atpakaļ? -

Tad ja šo mūžīgās dzīvības plūsmu neprot ieraudzīt neviena acs dārzos un ūdeņos un kalnos un debešos, un sev visapkārt, kad zeme pagriežas pret sauli, ja to nevar aptvert paaudžu atnākšanā un aiziešanā, pastāvot tautām un ciltīm, tad Kristus, kas nebija vienu reizi vien brīnumus darījis, rādīja pēdējo, vislielāko zīmi, pie sevis pašu, atstādams tukšu kapu, ko Viņa mūžīgajam mieram bija novēlējusi mīļa sirds. Lai arī neuzmanīgākais gars Lieldienu rītā redzētu, ka nāvei nav varas par to, kas pieder Dievam, kuŗa mīlestībā sākas šī nebeidzamā mūžīgās dzīvības straumes gaita.

Tā ir liela mīkla, ko mums atstājis Lieldienu rīts, visu minēta visos laikos, bet vēl neuzminēta un - liekas - neuzminama. Tādēļ dažiem tik vienkārši šķitis, ka to ērtības labad varētu dēvēt par fantaziju. Nekas taču nav vieglāk, kā nesaprotamo noraidīt.

Un kā lai notikumu īstenību šai gadījumā zinātu. Evaņģeliji par visu Kluso sestdienu un nākamās dienas gaismas svīdumu paši klusē, tik vienam no tiem īsi pieminot, ka kaŗavīru sardzes postenī esošā maiņa no satricinājuma - ārīgā un iespējami arī garīgā, kad pat viņu dzelzs cietumam līdzīgās sirdis kustējās - esot nokritusi uz vaiga, kad Kristus kaps atvēries. Kā lapas, kas atraisās no koka, smagi bruņotie vīri pieplaka nejūtīgam

akmenim, sākdami just. Un tie bija vienīgie aculiecinieki.

Kristus atnāca uz dzīvi vēlreiz atpakaļ tik nemanīti, tik klusi, kā gaisma klusi aust, tik negaidīti - kauču Viņa vārdi par augšāmcelšanos nebija aizmirsti - kā pirmie saules stari parādās apvārsnī, debesu rīta pusē, kad sākas lēkta stunda.

Sievas, no kuŗu vaigiem vēl nespēja nožūt sāpju valgums, tuvojās Arimatijas Jāzepa dārzam acu nepaceldamas. Rīta agrums gan viņas slēpa no ziņkāriem skatiem un sargāja no nelaipniem un zobgalīgiem vārdiem par šo nākumu.

Agrā pavasarī dārzos katrai stundai mēdz būt cita smarža un visjaukākā tad, kad gaida sauli uzlēcam un putnu dziesmas sāk pa vienai jau mosties, bet viņām sirdi spieda tikai klints, kas bija aizvelta pār Pestītāja kapu un nāves ēna neredzami klājās priekšā un, pa kājām pīdamās, sekoja dzīvības valstī.

Un tad viņas paliek pie kapa sliekšņa. Tas nav tikai pārsteigums. Šī brīža pārdzīvojuma izteikšanai nav vārdu. Kāds jautājums aptur viņu soļus un liek norimt sāpēm. It kā no aizpasaules līdz viņām atskan: "Ko jūs meklējat dzīvo pie mirušajiem?"

Ir neskaitāmi jautājumi. Arī nevajadzīgi, sen aizmirsti jau, un tādi, kas vēl gaida atbildi. Varbūt arī šos pēdējos reiz nepieminēs. Bet ir arī ļoti veci jautājumi, kas nekad nenoveco. Viens ir tas, ko eņģelis vaicājis sievām pie Kristus kapa Lieldienu rītā. Un mūsu dienās, par sakāmvārdu kļuvis, tas vēl tāpat prasās atbildes. Tām trim sievām un mācekļiem un pirmiem gadsimtiem un visai pasaulei, un mums - vienu un to pašu prasa: "Ko jūs meklējat dzīvo pie mirušajiem?"

Vai mēs to saprotam?

Jēzus no Nācaretes bija nomiris, to daudzi redzēja. Bet Kristus, mūsu Pestītājs, ir dzīvs, to piedzīvoja trīs sievas un citi - arī neticīgais Toms - un tad atkal viņiem sāka smaržot pavasaris dārzos un putnu balsis kļuva dzirdamas dziesmās un ūdeņi skanēja kā gaiši atmodas un rīta zvani. Kristus ir dzīvs! To piedzīvo vēl arvien visi, kas meklē dzīvot mūžībai, arī savā zemes laikā, jo Viņš jau aicina mūs šīs mūžības sniegties un to iegūt, dzīvi vedot saskaņā ar Dieva nolikumu.

Rembradts - Noņemšana no krusta

Jā, tieši tāpat kā eņģelis uzrunāja sievas Arimatijas Jāzepa dārzā, arī par mūsu dzīvi tas skan: "Ko jūs meklējat dzīvo pie mirušajiem?"

Paradīzes dārzs, no kuŗa brīnišķīgās bagātības un godības tik nedaudz atmiņu kā sakaltušu lapu smaržo mums pretī no Bībeles stāstu teikumiem par pirmo cilvēku dzīvi, - tas nu kopš sirmiem aizmūžiem jau nogrimis teiksmā. Bet kad Kristus dzīvoja virs zemes, vai Viņa aicinājumos katrs vārds nemudina cilvēku šo dārzu no jauna dēstīt ap sevi, savas ikdienas zemē? Kā Viņš vēlējās, lai visa cilvēka dzīve, lai viņa gara pasaule ziedētu! Tad uzplauktu pasaule par tādu paradīzi, no kuŗas Dievs vairs neizdzen.

Bet mēs? Vai cilvēks neliek savam ceļam locīties tur, kur ir kapsētas?

Un latviešu tautā? Kas šodien ir mūsu dzimtene? Vai ne baigs kaps, kuŗā dzīvu grib aprakt visu tautu?

Par saviem mīļajiem zinām, cik daudzus no tiem paši esam guldījuši zem zemes un par daudziem minam, vai un kuŗā malā citi bēru-

ši smiltis pār to augumiem, pie savu jauno dienu ideālu, nodomu, cerību, sapņu un mīlestības kapiem ir stāvēts, pat bez maza skuju zariņa rokā un gluži sausām acīm, savu brīvību un dzīvi, un nākamās dienas ne viena vien tauta šai laikmetā meklē apraudāt bezcerībā un nāves drūmajā dziļumā.

Vai Lielās piektas kapi vēl nav aizdarījušies? Katrs laikmets atver tikai jaunus. Un dzīvības dārzu pavasaŗa elpas vietā dzīvi apdveš mirušo mūžu un mirušo atziņu trūdu tvans.

Kā un kāda varētu nākt tagadējās pasaules Lieldiena pēc tās Klusās sestdienas, kādā ievirzījies šis laiks? Ar jauna kaŗa troksni? Ar klusu brīnumu?

Dieva balss paudīs tās tuvošanos.

Nebūs pirmā reize, kad priecājušies par agru, kas Viņu apsmej. Velti pildījuši savus dzīŗu traukus būs tie, kas dvēseļu un tautu dzīvības domā sagūstīt ar nīcības varu.

Dzīvībai, ar kuŗu pasauli pāriet Dieva elpa, nava gala. Tā iet pāri tūkstošiem gadiem un kapiem, zeļ un zied, lai kā to aizliegtu ar nāvi! Skaista ir dzīvība. Un neuzvarama. To atklāja Kristus. Viņš neatnesa, nākdams pasaulē, šo mūžīgo dzīvību kā dāvanu sev līdz. Celdamies Lieldienu rītā no sava kapa, Viņš tikai kā līķa autu no visas radības atsedza nīcības bēdas, lai cilvēka gara acis redzētu to, kas ir no mūžības uz mūžību - dzīvību.

Vai mēs arī ticam Lieldienai? - Tad, kad stāvējām pie savējo kapiem? Un kad šodien, tālu no tiem būdami, vēlētos aizsniegt un noglaudīt to velēnas? Un kad kāds nesaprotams liktenis aizbēra mūsu mūža pūliņus un domas un mīlestību ar kaŗa drupām, uguni un bojā ejas postu? Vai arī tad ticam? - Viegli tas nav.

Bet ja mēs šinī rītā agri būtu gājuši uz Kristus kapu, nesdami savu lūgšanu un ticības smaršīgās zāles dvēselē kā tās trīs Jeruzalemes sievas biklās rokās, ja mēs ietu turp savu Lieldienu sauli meklēt, tad nevien dzirdētu, bet sāktu saprast to pašu jautājumu, ko eņģelis teica pirms turpat 2000 gadiem, attiecinādami to arī uz savu dzīvi un pasaules notikumiem: "Ko jūs meklējat dzīvo pie mirušajiem?" Un nāves skumju pilnajā pasaulē kā pavasaŗa rīta gaiss sāktu smaršot dzīvības dārzi.

ARTURS PRIEDĪTIS

Bībeles simbolika

III

Kažkārt dzirdamas domas, ka kristīgam cilvēkam pietiek ar Jauno derību, un ka Vecā derība atmetama kā nevajadzīga, jā, pat kā kaitīga tādā nozīmē, ka tā sludinot pretējas idejas tām, kas atrodamas evaņģelijos. Uz to nu pietiek ar iebildumu, ka Vecajā derībā atrodamas neskaitāmas liecības par Kristu, un atmest Veco derību nozīmē atmest arī "pierādījumus un liecības" Jaunās derības patiesīgajam saturam.

Tiešām, stāstu, kas simboliski sludina Kristus inkarnāciju, Vecajā derībā tik daudz, ka dažkārt liekas: tā nemaz neko citu neliecina, kā vien Kristu. Par to Paskals saka: "Divas visvecākās grāmatas pasaulē ir Mozus grāmata un Ijaba grāmata, viena ar žīdisku, otra ar paganisku izcelsmi, un abas stāsta par Jēzu Kristu kā savu kopīgo centru un objektu." Un citā vietā: "Vecā derība ir tikai šifru serija."

Augustins kādā svētrunā raksta par žīdu patriarchiem tā: "Dievs tik augstu vērtējis šos vīrus un tolaik padarīja tos par tādiem sava Dēla pasludinātājiem, ka Kristu varam meklēt un atrast nevien viņu vārdos, bet visā, ko tie darīja un kas ar tiem notika. Viss, ko Sv. raksti saka par Abramu, ir nevien tā noticis, bet uzskatāms arī par profetiju." Rakstā pret Faustinu Augustins saka: "Par šo lietu es vispirms gribētu teikt, ka nevien viņu vārdi, bet visa viņu dzīve bija profetiska; un ka visa ebreju tauta un valsts bija viens liels pareģojums. Tajos starp viņiem, kuŗi bija iekšķīgi mācīti Dieva gudrībā, mums nevien to vārdos, bet arī darbos jāmeklē pareģojums par Kristus un Viņa Baznīcas nākšanu; pārējā tautas daļā mums kolektīvā nozīmē jāmeklē profetija tajās lietās, kuŗas Dievs darīja tiem un caur tiem."

Arī Bībeles redaktori (M.Luters u.c.), daudzu nodaļu virsrakstos pieminēdami Kristu, ir norādījuši uz to, kā šīs vietas saprotamas (piem. Jezajas 9. nod.,53. nod., Mikus 5. nod., Zalamana augstā dziesma, daudzi psalmi kā 72. u.c.). Ecekieļa gr. 37. nodaļā mesija tiek saukts par Dāvidu.Mikus 5.nod. pareģo, ka mesija piedzims Betlemē. Mateja ev. 1, 22-23 lasāms: Bet viss tas ir noticis, lai piepildītos tas, ko tas Kungs runājis caur praviešu muti, sacīdams: "Redzi, jaunava būs grūta un dzemdēs dēlu, un viņa vārdu sauks Imanuels, tas ir tulkots: Dievs ar mums" (sk. Jezaja 7,14: Tādēļ tas Kungs pats jums dos zīmi: redzi, jaunava būs grūta). Arī ap. Pāvils aizstāv evaņģeliju ar Vecās derības palīdzību (1. vēst. Kor. 15. nod.): Jo es jums vispirms esmu mācījis, ko es pats saņēmu, ka Kristus ir miris par mūsu grēkiem pēc rakstiem, un ka Viņš aprakts un trešajā dienā augšāmcēlies pēc rakstiem u.t.t.

Jēzus pats ir visvairāk aizrādījis, ka Svētie raksti, kas tolaik sastāvēja tikai no Vecās derības, liecina par Viņu. Palasies Lukas ev. 4. nod. 16-21, kur Viņš atsaucas uz vārdiem, kas lasāmi Jezajas 61. nod. 1 -2: "Viņam pasniedza praviešu Jezajas grāmatu. Grāmatu atverot, viņam gadījās tā vieta, kur bija rakstīts: Tā Kunga Gars ir uz manis, jo Viņš mani svaidījis, sludināt prieka vēsti nabagiem, pasludināt atsvabināšanu cietumniekiem, un akliem gaismu, satriektos palaist vaļā un pasludināt mūsu Kunga žēlastības gadu. Un grāmatu aizvēris, Viņš to atdeva sulainim un apsēdās. Un visi, kas bija sinagogā, vērsa savus skatus uz Viņu. Un Viņš iesāka uz tiem runāt: Šodien šis jūsu ausīm dzirdētais raksts ir piepildīts." Sal. arī Jāņa ev. 5. 39: "Jūs pētījat rakstus,jo jums šķiet, ka tajos jums ir mūžīgā dzīvība; un tie ir, kas dod liecību par mani!"

Lieldienā, ceļā uz Emmau, Jēzus mācekļiem paskaidro rakstus (Lukas ev. 24, 25 - 27): "Tad Viņš tiem sacīja: Ak jūs nesaprašas un sirdī kūtrie, ka jūs negribat ticēt visu to, ko pravieši sludinājuši! Vai Kristum tā nebija jācieš un jāieiet savā godībā? Un iesākdams no Mozus un no visiem praviešiem, Viņš tiem izskaidroja visus rakstus, kas par Viņu rakstīti." Un tās pašas dienas vakarā Viņš parādas mācekļiem un saka (Lukas ev. 24, 44 - 45): "Šie ir tie vārdi, ko es jums esmu sacījis vēl pie jums

būdams, ka visam bija notikt, kas par mani rakstīts Mozus bauslībā, praviešos un dziesmās. Tad Viņš tiem saprašanu atdarīja, ka tie rakstus saprata.''

Tad izlasiet ciešanu stāstu Mateja ev. 27. nodaļā. Pēc tam salīdzinājiet to ar dažām vietām psalmos: Ps. 69, 22: Un tie man žulti dod ēst un etiķi dzert, kad es gaužši noslāpis (Mateja 27,34). Ps. 109, 25 vai 22,28: Un es tiem esmu par apsmieklu; kad tie mani redz, tad tie krata galvu (Mat. 27, 39: Bet garāmgājēji zaimoja Viņu, galvas kratīdami). Ps. 22,2: Mans Dievs, mans Dievs, kāpēc Tu mani esi atstājis? Ps. 22, 17: Tie manas rokas un manas kājas ir izurbuši. Ps. 22,19: Tie dala manas drēbes savā starpā un met kauliņus par manu apģērbu. Cakarijas gr.11,12-13 bez tam lasāms:Un tie nosvēra manu algu, trīsdesmit sudraba gabalus. Un tas Kungs uz mani sacīja: nomet to podniekam, to dārgo algu, cik dārgu tie mani turējuši. Un es ņēmu tos trīsdesmit sudraba gabalus un tos nometu tā Kunga namā podniekam.

Tāpat arī stāstā par Abrama upuri skaidri parādas pavediens, kas saista kristīgo simboliku ar vissenākām tradicijām. Dievs sūta Abramu uz Morijas zemi, lai viņš tur upurē savu pirmdzimto vienā no kalniem, ''ko es tev norādīšu'' (Mozus 22,2). Izrādās, ka tas ir tas pats kalns, uz kuŗa Zalamans cēla lielo templi, un šī vieta varbūt taisni tādēļ tika izraudzīta, ka ar to saistījās reliģiskas atmiņas. Kā zināms, tad visa Ciana, kā žīdi poētiski sauca Zalamana pilsētu Jeruzalemi, celta Morijas kalnos. Un tajos pašos kalnos, tieši iepretīm templim, aiz mazas ielejas paceļas Golgatas uzkalns, kur Jēzu sita krustā. Tādā kārtā tas dēls, pret ko tēva roka reiz pacēla nazi, top par prototipu kādam citam Dēlam, Dieva pirmdzimtajam. Šo paraleli jau ļoti agri saskatīja senie kristieši un to klaji aizrādīja runās, rakstos un gleznās. Pietiek piemināt arī Jaunajā derībā sastopamo Jēra simbolu, lai saprastu, ka pirmkristiešiem arī upurjērs nav bijis tikai tas kustonis, kas upurēts.

Neskaitāmas ir vietas Vecajā derībā, kas norāda uz Kristu. Diemžēl, ne visās no tām mūsdienu kristīgie, ekstrēmā racionālisma garā audzināti, spēs jau pirmajā lasījumā pazīt ''Kristus vēsti.'' Bet simbolu izpratne pamazām sāk atkal atjaunoties, un zīmīgi, ka taisni pēdējā laikā itkā no jauna tiek atklāts senbaznīcas simbo-

J. Rozentāls - Augšāmcelšanās

lisms. Lieli nopelni šinī laukā baznīcas vēsturniekam prof. H. Rānerам, kuŗa redakcijā pašlaik gatavojas jauns, liels baznīcvēstures enciklopēdijas izdevums.

Ja palasām baznīctēvus un iepazīstamies ar pirmkristīgo tradicijām, mums atklājas, ka Sv. Gara apgaismots prāts atrod Kristu visur Vecajā derībā, pat jau pašos pirmajos vārdos ''Iesākumā Dievs radīja debesis un zemi''. Piem., Augustins (Atzīšanās): ''Ar vārdu Dievs es saprotu Tēvu, kuŗš radīja pasauli, un ar vārdu Iesākums es saprotu Dēlu, kuŗā Dievs radīja pasauli.'' Citā vietā (De Gen. ad Lit.) Augustins raksta: ''Ar vārdu Iesākums mēs saprotam Dēlu, kuŗš ir iesākums visai radībai.''

Ar šiem nedaudziem piemēriem pietiek, lai mēs noprastu, kādā garā jālasa Vecās derības teksti. Vecie žīdu pravieši tiešām bijuši pravieši: kopš paaudžu paaudzēm tie viens pēc otra pasludinājuši Kristus atnākšanu miesā, Viņa ciešanas, Viņa nāvi un uzvaru un netikvien to, bet arī to, ka žīdu tauta Viņu nepieņems un neatzīs, jo būs sista ar aklību un nespēs saskatīt patiesību par spīti daudzajiem pierādījumiem rakstos; tāpat tie pareģojuši,

ka pagānu tautas Viņu pieņems un atzīs, un ka žīdu tauta savā vairākumā, izņemot dažus ''pazušanas bērnus'', pie Viņa atgriezīsies tikai pašā ''pēdējā laikā''. To visu atgādina arī ap. Pāvils Rom.9.nod. un Galat. 4. nodaļā), aizrādīdams uz praviešu Hozejas un Jezajas pareģojumiem un uz stāstiem par Abrama dēliem Izmaelu un Izaku un Izaka dēliem Jēkabu un Ezavu, ko viņš tulko simboliski kā pareģojumu par pagānu tautu aicinājumu pēc Dieva izvēles: ''Proti, ir rakstīts: Abramam piedzima divi dēli, viens no kalpones, otrs no svabadās. Bet tas, kas no kalpones, ir dabīgi dzimis, turpretīm tas, kas no svabadās, pēc apsolījuma. Tas ir līdzībā teikts, jo tās ir tās abas derības: viena no Zinaja kalna, kas dzemdē kalpībai, tā ir Hagare. Bet Hagare ir Zinaja kalns Arabijā un atbilst tagadējai Jeruzalemei, jo tā ar saviem bērniem ir kalpu stāvoklī. Bet augšējā Jeruzaleme (debesu pilsēta) ir svabada, tā ir mūsu māte. Jūs, brāļi, esat kā Izaks apsolījuma bērni. Bet kā toreiz miesīgi dzimušais vajāja garīgi dzimušo, tā arī tagad. Bet ko saka raksti? Padzen kalponi un viņas dēlu! Jo kalpones dēlam nebūs mantot kopā ar svabadās dēlu. Tātad, brāļi, mēs neesam kalpones, bet svabadās bērni.'' (Galat. 4, 22 - 26 un 28 - 31). Un vēl: ''Jo ne visi, kas cēlušies no Izraeļa, ir patiesi izraelieši, ne arī tāpēc, ka tie cēlušies no Abrama, visi ir viņa bērni. Nē! Pēc Izaka tava cilts tiks noteikta. Tas jāsaprot tā: nevis miesīgie bērni ir Dieva bērni, bet apsolījuma bērni tiek atzīti par viņa cilti...Kā jau Hozejas grāmatā teikts: Es savu netautu saukšu par savu tautu un savu nemīļoto par mīļoto, un tai vietā, kur bija sacīts: jūs neesat mana tauta! viņus sauks par dzīvā Dieva dēliem... Kas no tā izriet? - Pagānu tautas, kas nav dzinušās pēc bauslības taisnības, ir panākušas taisnību, proti, ticības doto taisnību. Bet Izraelis, kas dzenas pēc taisnības likuma, bauslību nav piepildījis. Kāpēc gan nē? Tāpēc, ka viņš meklēja taisnību nevis ticībā, bet pašа darbos. Viņš atsities pret piedauzības akmeni, kā rakstīts: Redzi, es lieku Cianā piedauzības akmeni, klinti, pār kuŗu jāklūp; bet kas uz Viņu paļausies, nepaliks kaunā!'' (Rom. 9, 6 - 8, 25 - 26, 30 - 33). Vēl daudzas citas zīmes mums Vecajā derībā dotas, kas palīdz saprast pat tagadnes politiskos notikumus (piem., Izraelas valsts nodibināšanos u.c.). Tātad, atteikšanās no Vecās derības būtu nevietā, jo tā sevī slēpj daudzas vērtības, kuŗām varam piekļūt, ja cenšamies pareizi izprast simbolus.

MĀC. OSVALDS GULBIS

M i k a l e

II

ĶENIŅŠ nogaidīja līdz priesteris iziet un nogrozīja galvu: pazuda kā sermulītis! - tad, rokas izpletis, tuvojās sievai.

''Nu, mīļā?'' satvēris sievas platos plecus, ķeniņš to draudzīgi sapurināja un smaidīdams noraudzījās tās staltajā augumā. ''Lūk, tādai jāizskatās ķeniņienei: smuidra kā Lībanas ciedrs un lepna kā ērgļu māte... Jūsu augstība!'' ķeniņš palocījās un, atbildes nenogaidījis, sāka griezties dejā. ''Kas par dienu, Mikal! Kas par dienu!'' Bet Mikale, pāris reižu apgriezta, vairs nebija iekustināma.

''Lai nu paliek, Dāvid! Tu jau šodien esi diezgan izdejojies... Es sasitu kāju.''

''Sasiti? Ak tu nabadzīte! Nu, nu, neskaties tik pārmetoši! Redzi, kājas pašas cilājas. Ō - ō!'' Dāvids noslaucīja pieri un apsēdās atkal uz galda malas. ''Tas nu, paldies Dievam, padarīts... Ka' tu zinātu, kā es baiļojos! Par katru soli trīcēju un drebēju, par katru soli Dievam pateicos... Tu zini, pagājušo reiz mums neveicās. Lūkojām vest ratos, bet rati sašķiebās. Šķirsts paslīdēja. Uza, nabags, noturēja gan, bet beigts bija, kā zibens ķerts, vienā mirklī, uz vietas. Nesvētas rokas šķirstam pieskarties nedrīkst. - Bet šoreiz izdevās! Abjatars saka: nevajadzējis toreiz tos ratus. Aizliegts. Šoreiz nesām. Visu ceļu, solīti pa solītim un paldies Dievam... Un kas ļaužu! Vai redzēji? No katras cilts, no katras ģimenes... Šī diena pārāka par tūkstošām! Tas Kungs to darījis... Jauna dziesma! Mikal, jauna dziesma! Kur kokle? Nāc, tūlīt noskandēšu!''

''Lai nu paliek, Dāvid,'' Mikale atrunājās. ''Es jau tavu dziesmu dzirdēju.''

''Šo nē, šo nē! Šī man tikko iekrita prātā. Nāc, sēdies te! Kur mana kokle?''

Dāvids sasita plaukstas. Ienāca kalps.

''Kokli!''

''Citreiz, citreiz, Dāvid. Es jau dzirdēju: Vārti, paceliet palodas...''

''Nē, šī ir cita. Nupat iekrita prātā. Pagaidi, kā tur bija? Kā es teicu?''

Kalps pasniedza kokli un gaidīja. Vai kungiem vēl kas vajadzīgs? Vai kungiem kas pazudis? jautāja viņa salīkusī mugura, kamēr kājas jau kāpās atpakaļ.

''Ka' tevi nelaime! Uz mēles ir, bet...''

''Dāvid, es ar tevi gribēju runāt.''

''Jā? Runā. Dziesma pagaisusi, bet gan es atcerēšos... Nu?'' Dāvids nolika kokli uz galda.

Auksts un ass skats, kā rūpīgi tecināts asmens, pārslīdēja ķeniņa tuklajam augumam, brīdi pakavējās pie kailajiem, apaļajiem ceļiem un viegli ietrīsēdamies iedūrās ciedru koka grīdā.

''Nu tu esi pašā smailē, Dāvid, vai nē?''

Ķeniņš, it kā vēl asu nazi uz savām krūtīm juzdams, klusēja, tad - iesmējās.

''Jā? Tu atceries? Mana lielā Mikale atceras, ko mazais Dāvids pļāpājis par kāpšanu kalnos?''

Labi zinādams, ka sievai tas nepatīk, viņš runāja kā ar bērnu.

''Jā, nu, šķiet, esmu kalna galā,'' viņš piebilda nopietni.

''Bet ar kādiem līdzekļiem, Dāvid?''

Tuklais augums saslējās, kājas sataustīja grīdu.

''Kas vainas maniem līdzekļiem? Kam esmu pāri darījis? Kam?''

Sasarkušās liesmiņas pils lampās noraustījās un, izlocīdamas taukainu kvēpu strēli, saplaka, bet tad atkal uzliesmoja. Visas? Jā gan, un - divas vairāk: ķeniņa acis.

''Kam? ''

''Pats sev, Dāvid.''

''Kā tā? ''

''Mans tēvs tā nebūtu darījis.''

''Zauls? '' ķēniņš nebija drošs, vai pareizi dzirdējis, un piecēlies sāka staigāt kā izšķirošas kaujas priekšvakarā. Kalps tagad būtu manījies prom, virsnieks būtu klusējis, bet Mikale nerimās.

''Jā, Dāvid, Zauls. Zauls gāja taisnu ceļu.''

''Tā, un es neeju? ''

''Nē.''

''Vai drīkstu zināt, kur? ''

''Ak, vai nu tu nezini! Kad tēvs bija dusmīgs,tad viņš bija dusmīgs, un ko viņš nīda, to viņš nīda. Viņš neslēpās. Bet ko nu! Tu jau tēvu neieredzēji.''

''Viņš neieredzēja mani.''

''Viņš nebija ļauns, Dāvid. Bargs, bet taisnīgs. Īsts varonis, kā tavā dziesmā.''

''Nu labi. Un es esmu netaisns? ''

''Nē, to es nesaku. Bet kāpēc tu pazemojies? Tas nav ķēniņa cienīgi.''

''Un kur tad, pēc tavām domām, es būtu tā pazemojies? '' ķēniņš jautāja lēni, it kā pie katra vārda elpu ievilkdams.

''Ak, mans ķēniņ, visur. Tiklīdz tu padzirdēji, ka pārjordanieši parādījuši tēvam pēdējo godu - sadedzinājuši viņa miesas un aprakuši viņa kaulus, tu steigšus vien tiem nosūtīji savu pateicību - tīri siltu, kā tikko ceptu karašu: Lūgtu, mīļie, tikko cepts, jaunajās ķēniņa ceptuvēs Hebronā... Uz karašu dalīsanu jau tu esi nasks... Kāpēc tas bija vajadzīgs? Taču tikai tāpēc, lai pastāstītu, ka esi izsaukts par ķēniņu. Ļaudis bija darījuši tikai to, kas viņu pienākums. Bet tu gribēji pielabināties. Tu nejuties vēl diezgan drošs. Uz vienas kājas nav nekāda drošа stāvēšana. Un tad tu stāvēji vēl tik uz vienas - dienvidos. Otrai tu domājies atradis vietu Pārjordanā. Bet tu pievīlies. Ziemeļos Abners*) izsauca par ķēniņu manu brāli Isbozetu. Nu bija divi ķēniņi, un brāļu karš gāja valā... Bet tiklīdz Abners ar brāli sanīdās, tu Abneru saņēmi atplestām rokām...''

''Nē, mīļā, atplestām rokām es saņēmu tevi...''

Tas nu bija slazds un apbrīnojami veikli izlikts. Citos apstākļos, kas zina, varbūt arī Mikale būtu iekritusi. Šoreiz viņa kārdinošo kumosu nelikās pat manām.

''... un liki Joabam**) to nokaut.''

Rokas sakrustojis, ķēniņš platiem soļiem mērīja telpu: divpadsmit soļi turp, divpadsmit atpakaļ - uz mata, ne vairāk, ne mazāk, - vienreiz, otrreiz, trešo reiz. Ceturtajā gājienā ķēniņš tomēr tālāk par septiņi netika, apgriezās, izsvieda dūrēs sažņaugtās rokas gar sāniem un protestēja:

''Tas nav tiesa! Par to es nekā nezinu. To Joabs darījis uz savu galvu. Viņam bija personīgi rēķini. Tu zini: karā Abners nodūra Joaba brāli... Abners bija liels vīrs, un ja es karа lietās vairs neesmu bērns, tad Abneram tur varbūt nopelnu visvairāk...''

''Bet viņš ir beigts.''

''Diemžēl. Bet tā nav mana vaina... Es viņam sarīkoju lielas bēres.''

''Un Joabs staigā brīvs un...''

''Viņš ir nolādēts.''

''... joprojām ir tava karaspēka virspavēlnieks.''

Dāvids savas mērnieka gaitas atsācis, apstājas atkal.

''Mikale, tu nesaproti. Es taču nevaru...''

''Nujā, tu nevari sanīsties.Mans tēvs...''

''Jā, jā, es zinu: Zauls un atkal Zauls. Es neesmu tāds kā Zauls. Jā, neesmu,'' Dāvids teica, tikko vairs valdīdamies. ''Un to es tev varu teikt: es arī negribu tāds būt. Zauls bija lielisks karavīrs, bet viņš neprata...''

''Liekuļot.''

''Ak Dievs, Mikale!'' Dāvids nopūtās. ''Valdīt nevar tikai ar zobenu...Runāsim labāk ko citu! Nāc, apsēdies te man blakus, un dod man savu roku, es tev pastāstīšu pasaku...''

''Dāvid,'' šoreiz nopūtās Mikale. ''Tu reizēm esi kā bērns. Es taču nenācu pasakas klausīties. Teicu: gribu ar tevi runāt.''

''Un vai nerunāji? '' Dāvids brīnījās. ''Nāc, sēdies te man blakus.''

Ķēniņienes galvai, droši vien, bija noticis kas nelabs. Viņa nevarēja un nevarēja to dabūt īstajā vietā.Acis pār plecu vien raudzījās. Arī rokas bija tādas - bez spēka. Pacelt, ielikt savu roku ķēniņa atvērtajā delnā, viņa nespēja. Un kājas tādas neklausīgas, līdz solam, uz kuŗa gozējās lāsaina pardeļa āda, viņa, droši vien, aiziet nespētu. Bet, tavu brīnumu, tur jau viņa sēdēja, un viņas roka Dāvida plaukstā sila kā cimdā! Galvai vairs nekas nekaitēja, un roku izvilkt no cimda viņai tagad būtu viegla lieta. Bet viņa nesteidzās. Varbūt, ka viņa to ar' nemaz nedarīs. Vai cimds nav rokai adīts?

''Reiz dzīvoja ganu zēns un princese,'' ķēniņš iesāka. ''Gans - nu, kas ta' nekaiš ganam! Ej kur gribi - visa pasaule vaļā. Un ej kur iedams, draugi tev nāk līdz. Ganu zēna draugi bija Kokle un Linga. Un ganu zēns gāja, gāja un klausījās. Viņš klausījās ko šalca mežs, ko pļava sanēja, ko pārdomājis akmens un ko pieredzējis strauts. Un ko viņš bija dzirdējis, par to viņš dziedāja, un Kokle tūlīt piebalsoja. Kokle bija dūšīgs dziedātājs un ganiņa mīļākais draugs... Bet arī par Lingu nevarēja žēloties. Kad saodušas vilku, aitas rāvās čokurā, viņš tikai teica: Linga, uzmani! un plēsoņa bēga kā dzelts.

Princese dzīvoja pilī. Tā bija skaista pils, ap pili - dārzs, vēl skaistāks. Bet ko līdz dārzs, ja pili atstāt aizliegts? Ļauns milzis staigāja pa dārzu, un kur viņš lika kāju, tur zeme iegrima. Augas dienas, gaužas asaras raudādama, nabaga princese stāvēja pie pils loga un skatījās, kā milzis lauza tēva ozolus, kā mira viņas mīļās puķes. Kaut varējusi tās kaut mirstot noglāstīt! Nē, nebij viegli princesei, un nebij viegli arī viņas tēvam - ķēniņam. Žēl bija ozolu, žēl bija meitas, žēl meitas puķu dārza. Bet dārzā iet? - nē, tur viņš bija nelokāms. Tā pils durvis palika slēgtas, un ķēniņš pats ar saviem karavīriem - sardzē. Asiņainas ausa dienas un asiņainas rietēja. Tad, vienu dien', kad nogurušos sargus bija

*)Abners - Zaula, vēlāk Zaula dēla Isbozeta armijas virspavēlnieks. Joabs - Dāvida armijas virspavēln.

J. Rozentāls - Vakars (fragments)

mācis miegs, princese pagrieza smago atslēgu. Durvis atvērās un - tur nu bija viņas puķes: daudzas mirušas, vēl vairāk - mirstošas. Princese staigāja no vienas pie otras. Viņa pacēla baltās tulpju un liliju galviņas, noglāstīja sārtās rozes, mierināja mazās neaizmirstulītes... Bet to tik milzis bija gaidījis. Pusdienas tveicē pavēni meklēdams, viņš bij ievilcies ķēniņa ozolu birzī. Bet cik nu milzim pavēņa no ozola! Gluži nosvīdis viņš uzrausās sēdus, pacēla plakstus, lielus kā šķīvjus, pašķīra simtgadīgos ozolus kā kārklus un - kas tad tas? Tā taču princese! Ho, ho, ho! milzis iesmējās, ka viss mežs nodrebēja. Sabijies lauva pārlēca milža kāju kā trusītis baļķi, un ķēniņs izskrēja pils durvīs. - Bērns, bēdz, bērns, bēdz, viņš sauca. Bet kur nu milzim izbēgsi! Par laimi ganu zēns bij turpat tuvumā. Viņš sauca: Linga, uzmani! - un milzis nogāzās kā pļauts. Septiņas dienas dzēra princeses un ganu zēna kāzas, un septiņus gadus raka milzim kapu, ir tad vēl nebij apraksts..."

Dāvids bija beidzis. Mikales roka - viņa plaukstā patīkami sasilusi, un ne jau roka vien. Pasakā bija sava daļa taisnības. Un tieši šo pasaku varoni viņa mīlēja. Bet vai te nebij pasākts ceļš, pa kuru viņa šoreiz nemaz nebij gribējusi iet? Un - varenais ganu zēns, un - nabaga princese! Vai Dāvids viņu šodien bija redzējis pie loga?

"Nu ar Goliatu tu toreiz tiki galā viegli. Pie princesēs tik viegli tikt vis nebija," viņa sacīja.

"Taisnība," Dāvids piekrita. "Ķēniņš vilcinājās, negribēja un negribēja, tak beidzot piekāpās: nogāzīšot simts vīlistiešu ozolu, tad - jā. Bet kas man simts? Nogāzu divtik. Lūk, kā es cīnījos par savu Mikali."

"Tu cīnījies par manu māsu. Tev labu labā katra," Mikale atcirta, un cimdu viņai vairs nevajadzēja.

"Nu tu sajauc, nu tu sajauc!" Dāvids pēkšņi iegavilējās kā puika. "Tava māsa toreiz jau sen bij izprecēta. Par savu Mikali cīnījos, un savu Mikali dabūju."

"Tu? Tu cīnījies? Es, muļķe, cīnījos par tevi. Un vēlāk pati palīdzēju bēgt. Vai esi aizmirsis? Kā jēriņu es tevi toreiz nolaidu pa logu kurvī, un virvi ritinādama gandrīz vai pazaudēju pirkstus. Skaties šis te (Mikale pacēla roku) vairs nelocas. Dzīsla pušu. Gadiem esmu gaidījusi. Savas acis tevis dēļ izraudājusi..."

"Un tomēr aizgāji pie cita!" Dāvids nenocietās.

"Vai tu man to pārmet? Tu taču mani biji atstājis, par vīlistieti palicis, un tēvs spieda... Ak Dievs, cik ļoti tēvs bij toreiz noskaities! Viņš katru kauliņu tev būtu salauzis, ja tikai rokā dabūjis."

"Ko tad es viņam biju nodarījis?"

"Vai es zinu? - Par savu Mikali tu esot cīnījies. Vai savos kalnos kāpdams, tu savu Mikali ar kādreiz atcerējies? Bet tas otrs - tecēja līdz kā sunītis un smilkstēja, ka žēl kļuva klausoties. Bet ko darīsi? Dāvids atprasa - jāatdod, ķēniņš (Isbozets) pavēl - jāiet. Un tā nu gājām visi trīs: es, Abners, viņš. Abners? Kas Abneram? Kur taukumu saodis, tur iet. Ar Isbozetu sanīdies, bija pārsviedies tavā pusē. Un nenāca jau tukšā: mani veda pie rokas. Bet tas otrais - iet degunu nokāris un raud. Saku: Nepinkšķi! Esi vīrs, un griezies atpakaļ! Šis ne par ko - vismaz līdz robežai... Tur tad ar' Abners padzina - - kā suni! - Tu mani esot sagaidījis atplestām rokām. Jā, tāpat kā Abneru. Tev vēl vajadzēja pakāpties. Pašā augšā vēl nebiji... Un tagad tev vaig noturēties, vai nē? Tāpēc taču liec mani apsargāt, vai nē? Jā, jā, neliedzies!"

Mīkstā pardeļa āda dūra asām eža adatām. Dāvids piecēlās.

"Mikale, tev jāsaprot..."

"Man nekas nav jāsaprot! Un cik man jāsaprot, tikdaudz es saprotu: arī es tev esmu tikai līdzeklis...Ak Dievs, kas tā par dzīvi!"

Galvu rokās ielikusi, Mikale šūpojās kā ciedrs vētrā.

"Mikale, mana Mikale," sacīja Dāvids, uz paša sola galiņa apsēzdamies. "Es zinu, tev nav bijis viegli, un ļauni ļaudis tev par mani diez' ko sastāstījusi. Bet vai tu domā, ka man šie gadi bija viegli? Bet kas bijis - bijis, aizmirsīsim, sāksim no jauna! Ir simtiem cilvēku, kam klājies simtreiz grūtāk,

un vai tie nedzīvo? Un ja labi padomā: kā mums trūkst? Brāļu karš ir beidzies. Mums ir pašiem sava valsts, sava galvas pilsēta - pašā valsts centrā, pašā karavānu ceļa malā un tad - šī pils! Vai tā nav īsta ērgļu lizda? Valdīsim te kā divi ērgļi..."

"Tu - ērglis?" Mikales pleci sadrebējās. "Tu šodien lēkāji kā zvirbulis: čiep-čiep, čiep-čiep! Kas ērglim meklējams pie zvirbuļiem? Lieliski mans kungs un ķēniņš šodien sevi pagodinājis - skatos un nevaru savām acīm ticēt: ar savu kalpu kalponēm - puspliks! Mans tēvs..."

Nu Dāvidam bij diezgan.

"Diezgan, Mikale, diezgan! Es redzu, mēs saprasties nevarēsim. Lai cik liels ar' tavs tēvs būtu bijis, Tas Kungs ar viņu nebija."

"Un ar tevi ir?"

"Ar mani ir. Un es pateicos Viņam, ka Viņš man devis priecīgu prātu un pazemīgu sirdi. Kur ir tā Kunga šķirsts, tur arī ir tas Kungs, un Viņa priekšā arī ķēniņs - tikai kalpu kalps. To Zauls nezināja... Tam Kungam esmu līgsmojies, Tam Kungam pazemojies. Un es vēl vairāk pazemošos, un ar tām kalpu kalponēm, ko tu te minēji, es gribu godā tikt..."

Dāvids paņēma kokli, pārskrēja stīgas un, pamanījis, ka pāris atrisušas, drebošiem pirkstiem tās pievilka: trim-trim, trim-trim; la-la, la-la...

Valdnieks, karavīrs, administrators, diplomāts? Nē, tas pats senais ganu zēns. Galvu noliecis, viņš atkal staigāja pa savu seno dienu zemi: tur putna pereklītis cintiņā, tur akmens ceļmalā, tur strauts... Un to, ko pārdomājis akmens ceļmalā, ko pieredzējis strauts, nu gans ar Kokli dziedāja - Tam Kungam.

Uz pirkstgaliem iezagās kalps un izdzēsa ugunis. Sīkas lietus lāses čabinājās uz noputējušās palodzes. Pie loga bij pienācis salijis rīts.

Mūsu dienās

LATV. EV. LUT. BAZNĪCA LIELBRITANIJĀ

1952. gada beigās lūkoja noteikt, cik pavisam ir latviešu-luteriešu Lielbritānijā. Pie draudzēm reģistrējušies 2.875 locekļi, no kuriem nodokli maksā 1.856, t.i. 64%. Pēc mācītāju uzdotām ziņām, ieskaitot nominālos luteriešus, pavisam latviešu-luteriešu varētu būt 4.136. Bet liekas, ka skaits ir lielāks. Ja pieņem, ka tas ir 6.000, tad pie draudzēm ir pierakstījušies 48%. Vislielākā ir Mančesteras un apkārtnes draudze ar 547 dvēselēm, kuŗai seko Vidusanglijas draudze ar 433 dvēselēm, citās (pavisam 10) draudzēs dvēseļu skaits ir no 200-300. Zem divi simti ir Skotijas draudzē un Dienvidanglijas draudzē, neieskaitot Londonu. Bet pateicoties izceļošanai, īpaši uz Kanadu, luteriešu skaits Lielbritānijā samazinas.

Protams, nevar teikt, ka visi tie, kuŗi draudzēs nav pierakstījušies, būtu no baznīcas atsvešinājušies. Daļa no viņiem apmeklē dievkalpojumus, bet ir arī citi, kuŗi iepretim baznīcai izturas vienaldzīgi. Vienaldzība no šo cilvēku puses zīmējas ne tikai uz baznīcu vien, bet uz sabiedrisko dzīvi vispār. Varbūt grūtie pārdzīvojumi un neparastie dzīves apstākļi ir dažus tā nomākuši, ka viņi zaudējuši dziļākas garīgas intereses. Citi dzīvo tālu no vietām, kur notiek latviešu dievkalpojumi un latviešu sarīkojumi. Amerikāņi pie mums daudz runā par draudžu aktivizēšanu (stewardship). Tas ir svarīgs jautājums, kuŗam bez šaubām jāpiegriež liela vērība.

1948. gadā, kad 7 latviešu mācītāji bija iebraukuši Lielbritānijā, kaut gan 5 no tiem vēl nebija atbrīvoti no EVW darba saistībām, lūkoja visu Lielbritāniju sadalīt teritorijās, kuŗu aprūpi uzņēmās attiecīgie mācītāji. 1949. gada pavasarī visi mācītāji bija atbrīvoti baznīcas darbam. 1951. gadā atsevišķām personām atļāva turēties pie draudzes arī ārpus dzīves vietas, kā tas bija atļauts arī Latvijā. Prasījumi palika vēl neatlaidīgāki, kad veselas grupas dažkārt bija neapmierinātas ar piederību pie viņām nozīmētās draudzes, un prasīja cita mācītāja aprūpi. Izrādījās par vajadzīgu teritoriālo principu papildināt ar personālo, to pielietojot gan tikai nepieciešamos gadījumos.

1950. gada 26. martā mācītāju un draudžu pārstāvju konferencē ievēlēja Baznīcas pārvaldi. Pēc Archibīskapa apstiprinātiem noteikumiem tā ievēlama uz 2 gadiem, tādēļ 1952. gadā Sinode to pārvēlēja. 1951. gada 3. jūnijā Sinode pieņēma "Latvijas ev. lut. baznīcas Lielbritānijā iekārtas un darbības noteikumus", kuŗu pamatā ir Latvijas ev. lut. baznīcas satversme, pieņemta 1928. gadā, piemērojot to Lielbritānijas apstākļiem. Šos noteikumus Archibīskaps apstiprināja.

Bērnu audzināšanas jautājumā svarīgs faktors ir vasaras atpūtas nometnes. Pirmo reizi tādu nometni sarīkoja 1950. gadā, kad 20 bērniem izgādāja 2 nedēļu atpūtu. Nākošajā gadā nometnē bija jau 44 bērni. Bet lielā mērā darbs attīstījās un uzplauka ar "Latviešu mājas" nodibināšanu Almelijā, kur 1953. gada vasarā uzņēma 87 latviešu bērnus, katru no viņiem caurmērā uz 20 dienām. Bija iespējams arī vairāku bērnu piederīgiem kolonijā pavadīt atpūtas laiku. Pastāv nodoms plašās "Latviešu mājas" telpas izmantot ne tikai vasarā, bet visu gadu. Varētu tur novietot invalīdus un darba spējas zaudējušos un uzņemt arī citus, kuŗi kādu laiku grib atpūsties. Izdevības tur ir lielas.

Runājot par nekustama īpašuma iegādāšanu, jāpiemin arī Luteriešu Padome. Viņa nopirkusi glītu namu Londonā, kur ierīkots luteriešu centrs Anglijā visām tautībām. Tur ir daži dzīvokļi un arī atsevišķas iztabas caurbraucējiem, bet par visām lietām Luteriešu Padomes sēžu zāle un kanceleja un plašas telpas sanāksmēm.

1953. gada vasarā pagāja 5 gadi kopš galīgi noorganizējās Luteriešu Padome Lielbritānijā. Šinīs 5 gados viņa arī centusies saskaņot atsevišķu tautību luteriešu grupu darbību. Viņa ir arī starpniece pie pabalstu izdalīšanas luteriešu draudzēm. Garīgi un materiāli viņa ir sniegusi ievērojamu palīdzību. Katra baznīca, kuŗa pārstāvēta Luteriešu Padomē, paliek autonoma un padota savai vadībai.

FORM No. 3547 Requested

MĀJAS DRAUGS
DIVISION OF AMERICAN MISSIONS
NATIONAL LUTHERAN COUNCIL
327 South La Salle Street
Chicago 4, Illinois

Return postage guaranteed

Financiāli latviešu draudzes Lielbritānijā pašas sevi vēl uzturēt nevar un arī tuvākā nākotnē tas nav paredzams. Liela pateicība pienākas amerikāņiem par mūsu baznīcas darba atbalstīšanu. Latvijas baznīca ir luteriešu padomes Lielbritānijā locekle, paturot savu patstāvību un sakaru ar dzimtenes baznīcu.

Aizvadītos gados mūsu baznīca Lielbritānijā ir piedzīvojusi arī domstarpības un nesaskaņas, bet pamazām baznīcas darbs ieiet mierīgākā gultnē, un Sinodes un Baznīcas pārvaldes darbība paliek arvien noteiktāka. Ar Dieva svētību daudz kas jau ir veikts un cerams, ka Viņš svētīs mūsu baznīcas darbu arī nākotnē.

Prāvests E. Bergs

KRISTUS DRUVA BEĻĢIJĀ UN HOLANDĒ

Mūsu tautiešu skaits Beļģijā un Holandē paliek arvienu mazāks un mazāks. 1945./1946. gadā ar Cedelgemas kara gūstekņu nometni mums šeit bija 13,000 latviešu, 1947. gadā, kad radās iespēja šeit strādāt raktuvēs, mūsu tautiešu skaitu vēl varēja aplēst uz 1300; šodien mums Beļģijā vairs 150 un Holandē apm. 160 latviešu. Mūsu karavīri savā laikā atgriezās Vācijā,un tautieši, kas šeit strādāja raktuvēs, lielāko daļu emigrējuši uz A.S.V., Kanadu un Austrāliju. Baznīcas darbs visus šos gadus bijis ļoti grūts. Viss darbs gūlies tikai uz viena mācītāja pleciem un atstatumi bijuši lieli. Kopš 1945.g. aprūpes darbā nobraukti turpat 100,000 km. Ar LWF palīdzību 1948./49. gadā izdevās izkārtot arī emigrāciju no Beļģijas, jo sākumā, kā zināms, visus, kas neatradās vairs Vācijā, uzskatīja par jau izvietotiem. Sevišķi lielu sirsnību un mīlestību šai ziņā parādījis Dr. Stjuarts Hermanis, kas tagad Ņujorkā vada LWF Dienvidamerikas bēgļu aprūpes darbu. Ar 1949. gadu mums daudz palīdzējis LWF pārstāvis Londonā Dr. Davids Ostergrens. Lieli ir bijuši arī aizdevumi emigrantu pārvešanai uz jaunajām emigrācijas zemēm. Latviešiem un igauņiem pirmajā emigrācijas gadā LWF aizdevusi turpat 3 miljonus beļģu franku. Liels prieks ir bijis dzirdēt, ka visi aizņēmēji kārtīgi savas saistības pildījuši un aizdotos līdzekļus atmaksājuši. Tagad aizdevumus dod AS V valdība,tā ir t.s.E.P. palīdzība, un to var saņemt vēl katrs izceļotājs, kas atbilst likumā paredzētajiem noteikumiem. 1953. gadā Beļģijā un Holandē noturēti 43 dievkalpojumi, kuŗus apmeklējuši apm. 900. Dievgaldu baudījuši 80, kristīti 2, miruši 2 un iesvētīti 2 jaunieši. Beļģijā dievkalpojumi noturēti Briselē un Lježas un Limburgas provincēs un Holandē - Amsterdamā un Utrechtā. Apmeklētas visas veco ļaužu mītnes. Mīļš viesis mūsu vidū bijis Mājas draugs, Bitītes kalendārs, Baznīcas kalendārs un Daugavas Vanagu žurnāls. Divas reizes apmeklēti karavīru kapi Lommelē, kur starp 44,000 vācu karavīriem guļ 97 tautieši, kas šeit miruši Cedelgemas kara gūstekņu nometnē. Rosīgi strādājusi draudzes sieviešu komiteja ar sūtņa R. Lazdiņa kundzi kā priekšnieci. Mūsu mīļo goda priekšnieci Zelmu Rāceni, dz. Široni š.g. 19. janvārī pēc ilgām, grūtām ciešanām aizsauca Dievs. 23. janvārī viņu paglabājām Briselē.

Mīļš paldies visiem, kas sirsnīgi sekmējuši un atbalstījuši mūsu Baznīcas darbu, - it sevišķi visiem kopu vecākiem, Daugavas Vanagiem Holandē un ģenerālkonsulam B. Pavasarim.

Mācītājs J. Romans